

हिमाचलस्य पूर्वराज्यपक्षिणः मोनालस्य मृगया

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।

शिमला-जनपदस्य रामपुरे द्वाभ्यां जनाभ्यां द्वयोः मोनालयोः अवैध-मृगयायाः प्रकरणं प्रकाशितम् अस्ति। वनविभागस्य दलेन निरीक्षणकिले अभियुक्तौ मृतपक्षिभ्यां सह दृष्ट्वा रामपुरपुलिसाय सूचितम्। पुलिसेन गुडु-लेखराजयोः विरुद्धं प्रकरणं कृत्वा अग्रे कार्यविधि आरब्धा। सूचनानुसारं वनविभागस्य दलं गतगुरुवासरे तकलेचवनक्षेत्रस्य निरीक्षणं कुर्वन् आसीत्। अस्मिन् काले गुडु-लेखराजौ कुक्खि-नाम्नि स्थाने शालायां उपविष्टौ दृष्टौ। तयोः पार्श्वे द्वौ मृतौ मोनालौ आस्ताम्, अस्मिन् काले तयोः समीपे भुशुण्डिका अपि आसीत्। तदनन्तरं निरीक्षणं कर्तुं गतेन वनविभागस्य दलेन क्षेत्रीय- वनपदाधिकारिणे सूचितं ततः सायंकाले रामपुरपुलिसस्थाने प्रकरणं पञ्जीकृतम्। वनविभागस्य दलेन द्वयोः मृतपक्षिणोः शवौ पुलिसाय समर्पितौ। एतानि इदानीं परीक्षणार्थं प्रयोगशालां प्रति प्रेषितानि भविष्यन्ति।

प्रयोगशालातः तेषां मृत्योः कारणस्य पुष्टिं कृत्वा अग्रे कार्यविधि क्रियते, वन्यजीवविधाननुसारं पक्षिणां शवौ च भूमौ स्थापितानि भविष्यतः। राज्ये आचारसंहितायां अपि भुशुण्डिकापालनसम्बद्धाः प्रश्नाः उत्थापयितुम् आरब्धाः सन्ति। ज्ञातव्यं यत् निर्वाचनविभागेन सर्वेभ्यः जनेभ्यः अनुज्ञापत्राणि निक्षेपयितुं निर्देशाः दत्ताः। एतादृशे सति अभियुक्ताः प्रशासनाय भुशुण्डिका किमर्थं न निक्षिप्तवन्तः इति प्रश्नाः उत्थापिताः सन्ति। अपरपक्षे एएसपी शिमला नवदीपसिंहः कथयति यत् पुलिसैः अभियुक्तानां विरुद्धं प्रकरणं पञ्जीकृत्य अग्रे कार्यविधि आरब्धा।

शुक्रवासरे हरितचिह्ने विपणिः

शान्तः अभवत्; सेन्सेक्सः २५३

अंकैः पतितः, अपरतः च

निफ्टी २२४५०तः पारे दृष्टः

(हिमसंस्कृतवार्ताः - दिलीपः

(नादौनम्) शुक्रवासरे सेन्सेक्सः

२५३.३१ (०.३४%) अंकैः स्वलितः

भूत्वा ७३,९१७.०३ अंकैः समाप्तः

अभवत्। अपरपक्षे निफ्टी ६२.२५

(०.२८%) अंकस्तरं प्राप्य २२,४६६.१०

इति अंकस्तरं प्राप्तवान्।

द्वितीयदिनवसे क्रमशः रजतः

अभिलेखोच्चस्थाने, सुवर्णे च १५०

रुप्यकाणां न्यूनता अभवत्।

शुक्रवासरे दिल्लीनगरे रजतस्य मूल्यं

द्वितीयदिनं यावत् ८९,००० रुप्यकाणां

अभिलेखात्मकं उच्चतमं स्तरं

प्राप्तवान्। परन्तु विदेशीयविपण्येषु

प्रबलप्रवृत्तेः अनुरूपं सुवर्णस्य मूल्यं

१५० रुप्यकैः न्यूनमागत्य प्रतिदशग्रामं

७३,९०० रुप्यकाणि यावत् अभवत्।

२०४७ तमवर्षपर्यन्तं भारतं विकसितराष्ट्रं कर्तुं निजीक्षेत्राणां महती भूमिका भविष्यति - वित्तमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ताः- प्रवीण कुमारः। केन्द्रीयवित्तमंत्री निर्मलासीतारमणः अवदत् यत् २०४७ तमवर्षपर्यन्तं भारतं विकसितराष्ट्रं कर्तुं निजीक्षेत्रस्य महत्त्वपूर्णा भूमिका भविष्यति। नवीदिल्लीनगरे व्यापारसङ्गठनेन आयोजिते

'सनातनस्य कृते वयं एकवारं न अपितु शतवारम्, एकजीवनं न अपितु शतजीवनं यावत् राजसत्तायाः तिरस्कारं कुर्मः'- योगी-आदित्यनाथः

उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री योगी-आदित्यनाथः दिल्लीयाः मुख्यमन्त्रिणं अरविन्द-केजरीवालं लक्ष्यं कृतवान्। उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री शुक्रवासरे अवदत् यत् कारागारतः मुक्तः सन् दिल्लीयाः मुख्यमन्त्री जानाति यत् कदापि तस्य शक्तिः दूरं गन्तुं शक्नोति। सः तान् स्वशक्त्या संयोजयति। मुख्यमन्त्री योगी-आदित्यनाथः उक्तवान् यत् सनातनधर्मस्य कृते सः एकवारं न अपितु शतवारं सत्तां तिरस्कर्तुं शक्नोति, न तु एकस्य जन्मस्य कृते अपितु शतजन्मस्य कृते। तस्य कृते राष्ट्रं प्रथमं भवति।

अहं तु एकः योगी

अस्मि- आदित्यनाथः

निर्वाचनसभां सम्बोधयन् मुख्यमन्त्री योगी उक्तवान् यत् 'आम-आदमी-पार्टी दलस्य अध्यक्षः अरविन्द-केजरीवालः अधुना एव कारागारतः मुक्तः अभवत्। तस्य कारागारस्य दुष्प्रभावाः (साइड-इफेक्ट) भवन्ति। ते सत्ता एव सर्वम् इति अनुभवन्ति। केजरीवालः सम्यक् जानाति यत् सत्ता कदापि गन्तुं शक्नोति। स्वशक्त्या मां संयोजयतु। अरे!...अरविन्द जी! अहं तु एकः योगी अस्मि... राष्ट्रमेव प्रथमं मम

एकदृष्ट्या राष्ट्रीयवार्ताः

लोकसभानिर्वाचनस्य पञ्चमचरणस्य प्रचारस्य समाप्त्यर्थं एकः दिवसः अवशिष्टः अस्ति, राजनैतिकदलानि पूर्णरूपेण प्रचारं कुर्वन्ति।

•भारतेन उक्तम् - चाबहार-बन्दरगाहः भूपरिवेष्टित-मध्य-एशिया-देशानां कृते प्रमुखः संपर्कः भविष्यति

•सर्वकारेण परामर्शः दत्तः यत् कम्बोडियादेशे

कार्यक्रमे श्रीमती सीतारमण देशस्य विकासस्य आवश्यकतायां बलं दत्तवती। विभिन्नानाम् आर्थिकानुमानानाम् उद्धृत्य सा विश्वासं प्रकटितवती यत् आगामिषु पञ्चषु वर्षेषु वैश्विकवृद्धौ भारतस्य १८ प्रतिशतं योगदानं भविष्यति।

सहकारीक्षेत्रे भारतस्य निर्माणक्षमतायां बलं दत्त्वा वित्तमंत्री आगामिषु वर्षेषु द्रुततया वर्धमानस्य अर्थव्यवस्थायाः अपि अधिकगत्या वर्धते इति उक्तवती। श्रीमती सीतारमण इत्यनेन उक्तं यत् नीतिषु स्थिरतायाः कारणेन देशस्य विकासः सम्भवः अभवत्। हरित- अर्थव्यवस्थायां बलं दत्त्वा सा अवदत् यत् हरित-ऊर्जायाः विकासः अस्माकं दायित्वम् अस्ति।

कृते। देशस्य कृते...सनातन- हिन्दूधर्मस्य च कृते एकवारं न अपितु शतवारं, न एकस्मिन् जन्मनि अपितु शतजन्मेषु, वयं सत्तां तिरस्कर्तुं शक्नुमः, इतोपि देशस्य सनातनधर्मस्य च कृते सर्वं त्यागं करिष्यामः।

केजरीवालः जूनमासस्य

प्रथमदिनानन्तरं पुनः

कारागारं गमिष्यति- योगी

भवद्भ्यः वदामः यत् परदिने तिहाड़-कारागारात् बहिः आगत्य केजरीवालः दलस्य मुख्यालये स्वकार्यकर्तृन् सम्बोधितवान्। केजरीवालः अवदत् यत् यदि भारतीय-जनता-पार्टी पुनः सर्वकारे प्रत्यागच्छति, तर्हि योगी-आदित्यनाथः निष्कासितः भविष्यति। तस्य वक्तव्यस्य अनन्तरं अनेकेषां भाजपानेतृणां प्रतिक्रियाः अग्रे आगताः। अधुना योगी स्वयमेव अस्मिन् विषये स्वस्य प्रतिक्रियाम् अददात्।

प्रधानमन्त्री मोदी नवभारतस्य

शिल्पकारः- मुख्यमन्त्री योगी

लखनऊतः योगी रक्षामन्त्रिणः तथा भाजपा-प्रत्याशिनः राजनाथसिंहस्य समर्थने गुरुवासरे लखनऊनगरे जनसभां सम्बोधितवान्। केजरीवालस्य नाम न कृत्वा योगी अवदत् यत् 'अस्माकं भविष्यस्य चिन्तां त्यक्त्वा आम-आदमी- पक्षस्य भविष्यस्य चिन्ता कर्तव्या।' देशस्य अन्ते एकमेव नारा प्रतिध्वनितम् अस्ति, अस्मिन् समये ४०० पारं करिष्यन्ति, पुनः एकवारं मोदीसर्वकारः। योगी आदित्यनाथः उक्तवान् यत् प्रधानमन्त्री मोदी नूतनभारतस्य शिल्पकारः अस्ति।

•जीविकां प्राप्तुं गच्छन्तः नागरिकाः अनुचित-अभिकर्तृभ्यः सावधानाः भवेयुः।

•भारतस्य पोयमन्तिबैस्य आकाशपालयोः युगलम् तुर्कीदेशे विश्वमेज टेनिसप्रतियोगितायाः मिश्रितयुगलस्य उपाधिः प्राप्ता।

•थाईलैण्ड ओपन बैडमिण्टनप्रतियोगितायां सात्विकसाईराजरङ्गीरेड्डी, चिराग शेटी चेत्येतयोः युगलं पुरुषयुगलस्य उपान्तस्पर्धि-पर्यन्तं प्राप्तवन्तौ

देशस्य विश्वस्य च इतिहासे
अभिलेखिता मईमासस्य
अष्टादशदिनाङ्कस्य तिथिः

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ नरेन्द्रराणा

सिरमौरः। मईमासस्य अष्टादशदिनाङ्कस्य

तिथिः अनेकेभ्यः महत्त्वपूर्णैः

कारणैः देशस्य विश्वस्य च इतिहासे

अभिलेखिता अस्ति। १९७४ तमे वर्षे

मईमासस्य अष्टादशदिनाङ्के एव भारतेन

राजस्थानस्य पोखरणे प्रथमं

परमाणुपरीक्षणं कृत्वा विश्वस्य सर्वान्

देशान् आश्चर्यचकितं कृतम्। तस्य नाम

स्माइलिंग बुद्धा इति आसीत्। अवधेयं

वर्तते यत् इतः पूर्वं केवलं पञ्चदेशेषु

परमाणुपरीक्षणं कृतम् आसीत्। एते सर्वे

देशाः संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य स्थायीसदस्याः

आसन्। बुद्धसदृशस्य शान्तिप्रियस्य

व्यक्तित्वस्य नामकरणस्य कारणद्वयम्

आसीत्। प्रथमं तस्मिन् दिने बुद्धपूर्णिमा

आसीत्। द्वितीयं, भारतं विश्वं सूचयितुम्

इच्छति स्म यत् एतत् परीक्षणं

शान्तिप्रयोजनाय कृतमस्ति। १९९८ तमे

वर्षे मईमासस्य ११, १३ दिनाङ्कयोः

भारतेन पुनः तस्मिन् एव स्थाने

पञ्चपरमाणुपरीक्षणानि कृतानि। यस्य

नाम पोखरण २ इति अभवत्। अस्य

दायित्वम् अब्दुलकलामस्य हस्ते

आसीत्। अस्य परीक्षणस्य सफलतायाः

अनन्तरं पुनः भारतेन समक्षं

बहुविधप्रतिबन्धाः आगताः।

सुभाषितम्

सतां हि दर्शनं पुण्यं

तीर्थभूताश्च सज्जनाः।

कालेन फलते तीर्थम्

सद्यः सज्जनसङ्गतिः॥

भावार्थः- सज्जन मनुष्य के दर्शन से ही पुण्य फल की प्राप्ति होती है, क्योंकि सज्जन व्यक्ति साक्षात् तीर्थ स्वरूप होते हैं। तीर्थ में जाने का फल तो समय आने पर प्राप्त होता है परन्तु सज्जन की संगति से सद्य (त्वरित) फल की प्राप्ति होती है।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे

व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते

सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च

उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे

कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हिमाचल-भाजपातः पूर्वमन्त्री रामलाल-मार्कण्डेयः, राकेशचौधरी च निष्कासितौ

षड् वर्षाणि यावत् सदस्यता निरस्तीकृता

अतः भवतः विरुद्धं कार्यविधिः कृत्वा भवतः प्राथमिकसदस्यता तत्काल- प्रभावेण षड् वर्षाणि यावत् स्थगिता अस्ति इति सूचनायां अपि पठितम्। तथैव राकेशचौधरी अपि धर्मशालातः उपनिर्वाचनं प्रतिस्पर्धयति। तस्य प्राथमिकसदस्यता अपि षड्वर्षाणि यावत् निरस्तीकृता अस्ति। एषा सूचना भाजपा प्रदेशाध्यक्षेण डॉ राजीवबिन्दलेन प्रकाशिता अस्ति।

नामपत्रं न प्राप्य निर्दलीयः निर्वाचनं प्रतिस्पर्धयतः

अवधेयं वर्तते यत् हिमाचललोकसभानिर्वाचनेन सह राज्यस्य षट् विधानसभासनेषु उपनिर्वाचनमपि भवति। अस्मिन् काङ्ग्रेसं त्यक्त्वा भाजपायां सम्मिलितानाम् विधायकानां कृते भाजपाया अवसरः दत्तः अस्ति। धर्मशालातः सुधीरशर्मा, रविठाकुरः लहौलस्पीतितः प्रतियोगं करोति। एतेभ्यः आसनेभ्यः राकेशचौधरी, सुधीरशर्मा च स्वस्य अधिकारं स्थापयन्ति स्म। परन्तु दलेन तस्मै नामपत्रं न दत्तम्। तदनन्तरं तौ द्वौ अपि स्वतन्त्रप्रत्याशीरूपेण निर्वाचनं कर्तुं निश्चयं कृतवन्तौ।

शनिवासरे फतेहपुरे, चम्बायां, कुनिहारे च निर्वाचनसभाः करिष्यन्ति जेपीनड्डा

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशे निर्वाचनक्रियाकलापः वर्धमानः अस्ति। अस्यां श्रृङ्खलां पुनः एकवारं भारतीयजनतापक्षस्य राष्ट्रियाध्यक्षः जगतप्रकाशनड्डा हिमाचलप्रदेशस्य एकदिवसीययात्रायां वर्तते। भाजपामहासचिवः बिहारीलालशर्मा अवदत् यत् भाजपादलस्य राष्ट्रीयाध्यक्ष जगतप्रकाशनड्डा एकदिवसीये प्रवासे तिस्रः सभाः करिष्यन्ति।

एताः सभाः काङ्गड़ाजनपदस्य फतेहपुरे, चम्बायां, सोलनस्य कुनिहारे च भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् तस्य प्रथमा जनसभा प्रातः ११:०० वादने स्थानम्- रैहनम् फतेहपुरे (काङ्गड़ा), द्वितीया जनसभा अपराह्णे १ वादने चम्बायाम् तृतीया जनसभा च सोलनस्य कुनिहारे अपराह्णे ३:३० वादने भविष्यति। सः अवदत् यत् हिमाचलस्य जनाः तृतीयवारं प्रधानमन्त्रिणं नरेन्द्रमोदीं देशस्य नेतृत्वं कर्तुं प्रतिबद्धाः सन्ति। प्रधानमन्त्री मोदी हिमाचलं द्वितीयं गृहं मन्य हिमाचलस्य विकासाय प्राधान्यं दत्तवान्। प्रधानमंत्री मोदी ४ कोटि निर्धनपरिवाराणाम् गृहाणि निर्मितवान्। यावत् देशे प्रधानमन्त्री मोदी इव नेतृत्वं भवति तावत् कोऽपि CAA इत्यस्य उन्मूलनं कर्तुं न शक्नोति, न च अनुच्छेदं ३७० पुनः आनेतुं शक्नोति। काङ्ग्रेसः देशे शासनं करोति स्म। स्थितिः तादृशी आसीत् यत् देशे ८५ प्रतिशतं गृहेषु नलजलं नासीत्, परन्तु भारतीयजनतापक्षस्य सर्वकारस्य सत्तां प्राप्तस्य समयात् आरभ्य १४ कोटिपरिवारेभ्यः पेयजलं प्रदातुं कार्यं कृतम् अस्ति। विगतदशवर्षेषु भारतस्य प्रगतिः तीव्रगत्या अभवत्, देशः प्रत्येकस्मिन् क्षेत्रे प्रगतिम् अकरोत्।

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।

भारतीयजनतापक्षेण पूर्वमन्त्री रामलालमार्कण्डेयः, राकेशचौधरी च दलात् निष्कासितौ। निष्कासनसम्बद्धे निर्गतायाः सूचनानुसारं रामलालमार्कण्डेयविषये लिखितम् आसीत् यत् भवान् दलस्य अधिकृतप्रत्याशिना विरुद्धं स्वतन्त्रप्रत्याशीरूपेण लाहौल-स्पीतिविधानसभा- उपनिर्वाचनं प्रतिस्पर्धयति। यत् अनुशासनहीनतायाः व्याप्तेः अन्तर्गतम् आगच्छति।

काङ्ग्रेसस्य कारणात् हमीरपुरस्य जनाः रेलसेवाभ्यः वंचिताः अभवन् - अनुरागठाकुरः

हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण अधुना एव लिखितं यत् वयं रेलवे कृते २५ प्रतिशतं धनं व्ययिष्यामः, परन्तु काङ्ग्रेसनेतृणां संकीर्णचित्ततायाः कारणात् एतत् सम्भवं न जातम्। सः अवदत् यत् सः स्वस्य संसदीयक्षेत्रे रेलमार्गस्य विस्तारं कृत्वा अनेकानि रेलयानानि आरब्धवान्, परन्तु हमीरपुरे काङ्ग्रेसस्य कारणात् अद्यपर्यन्तं रेलमार्गः प्राप्तुं न शक्तः। सः अवदत् यत् हमीरपुर-संसदीय-क्षेत्रस्य विकासस्य परिमाणं काङ्ग्रेस-चिन्तनात् अपि परम् अस्ति, आगामिषु काले अपि मोदी-सहितं विकासस्य गतिः अग्रे गमिष्यति इति।

'काङ्ग्रेसः आपदि स्वस्य प्रियजनानेभ्यः लाभः अयच्छत्'

तत्रैव निर्वाचनजनसभायाम् अनुरागठाकुरः हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहस्य उपरि अपि घोरवाचिकप्रहारं कृतवान्। अनुरागठाकुरः अवदत् यत् सांसदेभ्यः न्यूनं धनं प्राप्यते, परन्तु विधायकाः अधिकं प्राप्नुवन्ति, तथापि मुख्यमंत्री अद्यावधि २.५ कोटिरूप्यकाणां मध्ये केवलं प्रायः २५ लक्षरूप्यकाणि एव वितरितुं समर्थः अभवत्। एतेन सह आपदाकाले केन्द्रात् प्राप्तेषु १७०० कोटिरूप्यकेषु काङ्ग्रेसराज्यसर्वकारः केवलं प्रायः १४०० कोटिरूप्यकाणि व्ययितुं समर्थः अभवत् अस्मिन् अपि २०० कोटिरूप्यकाणां राशिः अवशिष्टा अस्ति। अनुरागठाकुरः कठोरस्वरेण अवदत् यत् काङ्ग्रेससर्वकारः स्वस्य कोषतः एकं नाणकमपि जनसामान्यं कृते न व्ययितवान्। सः अवदत् यत् आपदाकाले अपि काङ्ग्रेसपक्षः स्वस्य प्रियजनानाम् लाभं दातुं कार्यं कृतवान्, यत् अधुना जनसमूहः कस्यापि परिस्थितौ क्षन्तुं न करिष्यति।

हिमसंस्कृतवार्ता:- हमीरपुरम्।

अद्यपर्यन्तं हिमाचलप्रदेशसर्वकारः हमीरपुरसंसदीयक्षेत्रं प्रति रेलसेवाप्रदानाय राज्यस्य भागं निक्षेपयितुं न शक्तवान्, अतः हमीरपुरस्य जनाः रेलसेवाभ्यः वंचिताः सन्ति। केन्द्रीयमन्त्री तथा हमीरपुरस्य सांसदप्रत्याशी अनुरागठाकुरः स्वस्य संसदीयक्षेत्रस्य अन्तर्गतं मण्डीजनपदस्य धर्मपुरविधानसभायाः मंडपग्रामे निर्वाचनसभां सम्बोधयन् एतान् आरोपान् कृतवान्। अनुरागठाकुरः हिमाचलप्रदेशस्य काङ्ग्रेससर्वकारं पृष्टवान् यत् ते २८ सहस्रकोटिरूप्यकाणां ऋणेन किं कृतवन्तः।

'काङ्ग्रेसस्य कारणात् रेलमार्गः हमीरपुरं प्राप्तुं न शक्तः'

अनुरागठाकुरः अवदत् यत्

जयरामसर्वकारे पञ्चवर्षपर्यन्तं हमीरपुरस्य उपेक्षा अभवत्- सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता- हमीरपुरम्।

मुख्यमंत्रीसुखविन्दरसिंहसुक्खुः सुजानपुरप्रवासे भाजपाप्रत्याशिनः राजेन्द्रराणावर्यस्य उपरि मौखिकक्रमणम् अकरोत्। पलाहीग्रामे पथसभां सम्बोधयन् मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत् राजेन्द्रराणा सुजानपुरस्य जनान् कार्याय न अपितु सः पञ्चवर्षपर्यन्तं हमीरपुरमण्डलस्य उपेक्षां क्रशर- निविदा- अनुमोदनार्थं मिलति स्म।

सः अवदत् यत् राजेन्द्रराणा सुजानपुरे, सिरमौरे च क्रशर-इत्यस्य अनुमोदनं याचयन् तस्य समीपम् आगतः। आपदायां जनानां गृहाणि नष्टानि अभवन् किन्तु भाजपा प्रत्याशी कदापि तस्य विषये न कथितवान्। हमीरपुरमण्डलस्य सन् सः स्वयमेव आगत्य तस्मिन् क्षेत्रे जनान् मिलितवान्। राजेन्द्रराणा सर्वकल्याणकारी संस्था निर्माय जनान् लुण्ठितवान् इति आरोपं कृतवान्। सः अवदत् यत् पूर्वमुख्यमन्त्री प्रेमकुमारधूमलः अस्मिन् अवसरे सुजानपुरविधानसभाक्षेत्रात् षड्यंत्रेण पराजितः अस्ति। सुजानपुरस्य जनाः एकवारं त्रुटिं कृतवन्तः परन्तु अधुना एषा त्रुटिः पुनः न भविष्यति। जयरामठाकुरः मुख्यमंत्री अभवत् किन्तु सः पञ्चवर्षपर्यन्तं हमीरपुरमण्डलस्य उपेक्षां कृतवान्।

श्रीकृष्णानगरे हनुमत्दरबार सीतानवमी उत्सवः सुन्दरकाण्डपाठः, द्वादशपाठः हनुमानचालीसा, उत्सवस्य आयोजनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल कौशिकः, मोतिहारी श्रीकृष्णानगरे हनुमत्दरबारः एकवर्षेभ्यः प्रतिवर्षम् उत्सवस्य आयोजनम् अभवत्। श्रीकृष्णानगरे हनुमतो दरबार सीतानवमी पर्वणि पूर्वचम्पारणस्य सदस्येन हनुमतो दरबारस्य परिसरे प्रतिवर्षं सीतानवमी पूजा भवति। गतवर्षानुसारम्

अस्मिन् वर्षे अपि मन्दिरपरिसरे पूजाव्यवस्थायां परिवर्तनं क्रियते। तत्र महावीरस्य सरस्वतीमातुः लक्ष्मीमातुः महादेवस्य च देवानां पूजनं भवति। प्रतिदिनं सायं प्रातः विविध प्रसाद वितरणं भवति। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं पंडित देवनारायणपाण्डेयः, यजमानपरिवारः राजुकुमारसिंहः, राष्ट्रीययुवाहिन्दूवाहिनी संगठनस्य मीडियासचिवः संस्कृतशिक्षकः चिकित्सकप्रतिनिधिः कुणालः कौशिकः, विकासकुमारसिंहः, दिवाकरसिंहः, बबलू कुमारः, ओमप्रकाशसिंहः, रौशन कुमारः, देवेन्द्रकुमारसिंहः, विनोद ठाकुरः, चन्द्रभूषणसिंहः आदयः जनाः च उपस्थिताः आसन्।

शैक्षणिकगतिविधयः

छात्राः स्वलक्ष्यं प्राप्तुं
परिश्रमं कुर्वन्तु- प्रो.
ललित कुमार अवस्थी

हिमसंस्कृतवार्ता: 18 मई- डॉ. अमित शर्मा

इतिहास सोसायटी इत्यस्याः अध्यक्ष पुनीत भारती, उपाध्यक्ष जितेन कुमारः, सचिवः जतिन कुमारः, सह सचिवः सरिता कुमारी सहितं सोसायटी इत्यस्याः समस्तसदस्याः कुलपतिमहोदयाय महात्मा बुद्धस्य प्रतिमा स्मृतिचिह्नरूपेण दत्त्वा अभिनन्दितवन्तः। प्रो. ललित कुमार अवस्थी विद्यार्थिभिः सह विस्तारपूर्वकं संवादं कृत्वा तेषां लक्ष्यविषये चर्चा कृता। सः आह्वानं कृतं यत्ते अध्ययनेन सह निर्धारितलक्ष्यप्राप्तये अपि प्रयत्नशीलाः भवेयुः। सः विद्यार्थिनाम् उज्ज्वलभविष्याय तेषां मार्गदर्शनमपि अकरोत्, विभागं च प्रतियोगीपरीक्षाणां सिद्धतायै अतिथिव्याख्यानां कारयितुम् अकथयत्। उपलक्ष्येऽस्मिन् इतिहासविभागस्य प्रभारी डॉ. राकेश कुमार शर्मा विभागद्वारा आयोजितानां विभिन्नगतिविधीनां वर्णनं कृतवान्। इतिहास सोसायटी इत्यस्याः अध्यक्ष पुनीत भारती सोसायटीगठनं कार्यप्रणालीविषये च बोधितवती, कुलपतिवर्यं च विभागमागन्तुं निमंत्रणं च दत्तवती। अस्मिन् अवसरे इतिहाससोसायटीसंयोजकः राजेश शर्मा, सहायकाचार्यः डॉ. राम पालः, विकेश कुमारः, अतिथिप्राध्यापकः कृष्णचंद्रः, पीएचडी शोधार्थी सुरेखा, राहुलः, विनोदः, वेद कुमारः, यू जी सी नेट उत्तीर्णः कर्मा दोरजे, मीडिया क्लबस्य अध्यक्षः सुभमवालियासहितम् इतिहाससोसायटी इत्यस्याः सर्वे सदस्या उपस्थिताः आसन्।

इत्यस्य षडक्षरमन्त्रस्य जपं कुर्यात्। अलङ्कृतां कन्यां च ब्राह्मणाय विवाहे दद्यात्। तेन सः अपापः भूत्वा आसंसारं शिवलोके वासं कुर्यात्। परभार्यापहर्ता मासमेकं नवैः पुष्पैः हरम् अभ्यर्च्य यथाशक्ति माहेश्वरेभ्यः धनदानं कृत्वा पापात् मुक्तः भवति। विषदः अपि व्रती भूत्वा क्षीरेण शिवम् अर्चयेत्। पिशुनः नरः अपि व्रती भूत्वा अरुणक्षेत्रे वेदपरायणः भूत्वा ब्राह्मणान् वेदम् अध्यापयेत्। तेन सः निष्कल्मषः भवति। अग्निदः अपि त्रीन् मासान् यावत् व्रतं धृत्वा शैवाय गृहप्रदानं कृत्वा पापमुक्तः भवेत्। धर्मनिन्दकः अरुणाचले वर्षं यावत् स्थित्वा यज्ञसत्राणां यथाशक्ति आयोजनं कुर्यात्। पितृद्रोही मासं यावत् स्थित्वा द्विजेभ्यः शिवाय च सहस्रगवां दानं कुर्यात्। ग्रहणकाले ब्राह्मणान् च भोजयेत्। तेन सः पापात् मुच्यते। स्त्रीघ्नः शिशुघ्नः वा अरुणक्षेत्रे वसन् ब्राह्मणेभ्यः तिलदानं कुर्यात्। प्रच्छन्नपापः नियतेन्द्रियः भूत्वा अरुणक्षेत्रे गुप्तदानानि कुर्यात्। असत्यभाषी व्रती भूत्वा शोणाचले षण्मासं यावत् उषित्वा अरुणाचलस्तोत्राणां पाठं कुर्यात्। कृपादिभेदकः अरुणक्षेत्रे उषित्वा कृपादीन्

संस्थानेन सञ्चाल्यमाना मईमासीया आभासिककक्षा समारम्भा- विनय श्रीवास्तवः

हिमसंस्कृतवार्ता: 18 मई- राधाशर्मा, लखनऊ। विगतेभ्यश्चतुः पञ्चवर्षेभ्यः ऑनलाइन कक्षाणां माध्यमेन सहस्रशः शिक्षार्थिभ्यो लाभप्रदाऽऽः उत्तरप्रदेश-संस्कृतसंस्थानस्य ऑनलाइन- प्रशिक्षणपाठ्यक्रमनिर्माणयोजनायाः अन्तर्गता संचालिता संस्कृतभाषाशिक्षणकक्षा कोरोनाकालान्तरितं निर्बाधगत्या प्रचलति। सद्यः एव योजनागणेन चतुर्वर्षात्मकं प्रतिवेदनं शासनाय निवेदितम्। कक्षासु प्रतिमासं सहस्रं शिक्षार्थिनः प्रतिबद्धतापूर्वकं संस्कृतभाषाम् अधीयन्ते। व्यस्ततम दिनचर्यायां समयाभावे च संस्कृतपठनेच्छुभ्यश्शिक्षार्थिभ्यः एतत्सर्वं किञ्चन वरदानमेव। योजना प्रमुखः प्रधानसहायको भगवान सिंह चौहानः कथितवान् यद् कार्यकारि- अध्यक्षस्य आई. ए. एस. जितेन्द्रकुमारस्य, (अपरमुख्यसचिवः भाषाविभागः) प्रेरणया मान्यनिदेशकस्य विनय श्रीवास्तवस्य निर्देशने प्रशासनिकयोः डॉ. दिनेशकुमारमिश्रः, जगदानन्दझा इत्यनयोः परामर्शेन प्रशिक्षणप्रमुखस्वयं सुधिष्ठकुमारमिश्रस्य मार्गदर्शने इमाः कक्षाः प्रतिमासं प्रचलन्ति। यासां योजनागणेन (धीरजमैठाणी, राधाशर्मा, दिव्यरञ्जनः च) निरीक्षणं प्रबन्धनं च क्रियते। अस्मिन् मासे एकपञ्चाशत्कक्षासु 2254 शिक्षार्थिनः आमंत्रिताः। येषु 1103 समुपस्थाय संस्कृतभाषाशिक्षणे रुचिम् आवहन्ति। सर्वे शिक्षार्थिनः सोत्साहं पठेयुः। आगामीन्यानां कक्षाणां सञ्चालनमितोऽपि सम्यक्तया आकर्षकरूपेण च कर्तुं संस्थानं प्रयत्नशीलं भविष्यति। कार्यालयपरतया सर्वेक्षकः महेन्द्रपाठकः, लेखाकारः नितेश श्रीवास्तवः, आशुलिपिकः वीरेन्द्रतिवारी, कनिष्ठसहायिका पूनममिश्रा, समन्वयकः अनिल गौतमः ऋषभपाठकः, शान्तनुमिश्रः, शिवमगुप्ता च सहकुर्वन्तो विद्यन्ते। योजनासंवाहकाः सर्वे प्रशिक्षकाः पूर्णपरिश्रमेण शिक्षणकार्यं कुर्वन्ति। सर्वैश्शिक्षार्थिभिः पूर्णमनोयोगेन संस्कृतम् अधीयते इत्येव योजनायाः वास्तविकी सार्थकता अस्ति।

आस्था

अरुणाचलमाहात्म्यम् (उत्तरार्धः)-३ पापानोदकप्रायश्चित्तवर्णनम्

नन्दिकेश्वर उवाच- इदानीमहं विस्तरेण महापापानां प्रायश्चित्तानि वदामि तानि भवान् आस्तिक्यबुद्ध्या श्रुणोतु। ब्राह्मणघाती शोणाद्रिं प्राप्य खड्गतीर्थे निमज्जनं कृत्वा भस्म रुद्राक्षान् च धारयित्वा 'नमः शिवाय' इत्येनं पञ्चाक्षमन्त्रं जपन् उपवासान् कुर्वन् भक्त्या आवर्षम् अरुणाचलम् अर्चयेत् ब्राह्मणांश्च भोजयेत्। तेन ब्रह्महत्यापापात् विनिर्मुक्तः भूत्वा सः ब्रह्मलोकं प्राप्नुयात्। मद्यपः पूर्वं यथोक्तं तथा वर्षं यावत् अरुणाचलक्षेत्रे वसन् शतरुद्रियम् उच्चरन् अरुणेशं क्षीरेण स्नापयेत्। तेन सः झटिति पापमुक्तो भवति। सुवर्णापहारी अपि एवमेव बिल्वदलैः हरम् अभ्यर्च्य विप्रान् भोजयेत्। गुरुपत्नीगः कार्तिकमासे अरुणाचलं गत्वा यथापूर्वं व्रती भूत्वा सहस्रेण दीपकैः मासत्रयं यावत् शङ्करं समाराधयेत्। 'ओं नमः शिवाय'

खानयेत्। क्षेत्रापहारी अरुणाय क्षेत्रं दद्यात् उद्याननाशकश्च उद्यानं निर्माय अर्पयेत्। गृहापहारी देवस्य नवम् आयतनं निर्मापयेत्। परद्रोही माहेश्वरान् धनदानेन प्रसादयेत्। पश्चादिमासं भुञ्जानः पक्षत्रयं यावत् उषित्वा नानोपहारैः अरुणेशं प्रसादयेत् त्रिवारं 'शोणाचलनाथ' इति उद्घोषं कुर्यात्। मोक्षेच्छुः आदरात् अरुणाचलमन्त्रं जपन् अरुणप्रदक्षिणं कुर्यात्। क्षुतेषु, वीर्यस्खलनेषु, महाभीतिषु, जीवनाशारहिते साहसकर्मणि वा दुःस्वप्नदर्शने, हर्षकाले, उत्कर्षकाले वा अरुणेशस्य नाम बुधैः उच्चार्यम्। वर्णाश्रमभ्रष्टः शिवद्रोहरतो वापि त्रीणि अहानि अरुणाद्रौ निवस्य पातकात् मुच्येत।

इदम् अरुणक्षेत्रं त्रयाणां वेदानां मस्तकं पृथ्वीलोके विद्यमानः साक्षात् शिवलोकः एव। एषः दक्षिणदेशे वर्तमानः कैलासः एव। अन्यक्षेत्रेषु नराः बहुदीर्घं तपः कृत्वा सिद्धीः प्राप्नुयुः तथापि अत्र केवलम् अरुणेशस्मरणमेव सिद्ध्यर्थमलम्। गङ्गातटे, प्रयागे, काश्यां, पुष्करक्षेत्रे, रामेश्वरे यत्पुण्यफलं ततः अधिकम् अरुणक्षेत्रे प्राप्यते। बुद्धिमान् नरः अस्मिन्क्षेत्रे अग्निष्टोमः, वाजपेयः, सर्वतोमुखः, राजसूयः, अश्वमेधः वैराजः इत्यादीन् यज्ञान् कुर्यात्। एकस्मिन् अहनि उपवासं कृत्वा मनुष्यः शतस्य चान्द्रायणव्रतानाम् अयुतस्य सान्तपनव्रतानां (पञ्चदिनानि पञ्चगव्यानि एकैकं भुक्त्वा षष्ठे केवलं जलं भुक्त्वा तथा च सप्तमे अनाहारः सान्पनव्रतम्) वा फलं प्राप्नोति। अरुणक्षेत्रे दत्तानि षोडश महादानानि कल्पान्तं यावत् द्विगुणं फलं ददति।

श्री अभिजित् तोडकरः

abhitdkr9@gmail.com

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम् -५१

अर्जुनः- भगवन्! यदि भवते हि सर्वस्वं समर्पणीयं, तर्हि तेन कार्येण तस्य अर्पकस्य किं स्यात्?

श्रीकृष्णः- अर्जुन! तेन समर्पणयोगेन युक्तः सन् त्वं सर्वैः बन्धनकारकैः शुभाशुभकर्मफलैः मुक्तः भविष्यसि, ततः च मामेव प्राप्स्यसि।

अर्जुनः- भवान् तादृशं समर्पकं बन्धनात् तु मोचयेत्, परन्तु यः एवं सर्वस्वं भवते न समर्पयेत् तर्हि तु तस्य बन्धनं हि स्यात् नु! किमयं भवतः पक्षपातः तु नैव खलु?

श्रीकृष्णः- अहो, भ्रातः! नैवायं मम पक्षपातः कश्चनापि। सर्वभूतेषु समोऽस्मि अहं, न मम कोऽपि द्वेषः, न च प्रियः हि स्यात्। किन्तु प्रेमपूर्वकं ये मां भजन्ति, ते मयि सन्ति, अहं च विशेषरूपेण तेषु अस्मि इति विद्धि अर्जुन!

अर्जुनः- भगवन्! मन्यतां, कश्चन दुराचारी वर्तते। सः किं भवतः भजनं कर्तुं, भवतः भक्तः च भवितुं शक्नुयात् वा?

श्रीकृष्णः- अवश्यं शक्नुयात् सः। यदि कश्चन अत्यन्तं दुराचारी स्यान्नाम, परन्तु सः यदि अन्येषाम् आश्रयं परित्यज्य अनन्यभावेन मामेव एकनिष्ठया भजति, तर्हि सः साधुरेव मन्तव्यः, यतोहि तेन मत्प्राप्त्यर्थं कृतः निश्चयः अतीव समीचीनः वर्तते।

अर्जुनः- भगवन्! सः केवलं साधुरेव मन्तव्यः किम्, उत तस्य अन्या विशेषता अपि वर्तते?

श्रीकृष्णः- न केवलं सः साधुः इतिमात्रम्, अपि तु तत्क्षणमेव सः परमपवित्रः धर्मात्मा भवति। ततः सः शाश्वतीं शान्तिम् अधिगच्छति। अतः हे अर्जुन! तदर्थं त्वमपि दृढप्रतिज्ञां कुरुष्व, यतोहि मद्भक्तः न कदापि प्रणश्यति, अर्थात् न पतति।

अर्जुनः- अस्तु, भगवन्! तव भक्तेः अधिकारिणः अन्ये अपि सन्ति किम्?

श्रीकृष्णः- सन्त्येव अन्येऽपि मद्भक्तेः अधिकारिणः अर्जुन! स्त्रियः, वैश्याः, शूद्राः, अन्ये पापयोनयः च, एते सर्वेऽपि माम् आश्रित्य मद्भक्तिं, मां च प्राप्तुमर्हन्ति। परन्तु ये जन्मना, कर्मणा च पूताः ब्राह्मणाः, क्षत्रियाः च स्युः, ते मदीयाः भक्ताः भवेयुः इत्यस्मिन् विषये किं वा वक्तव्यम्? अर्जुनः- अहमपि एतादृशः भक्तः भवितुमर्हयं वा भगवन्?

श्रीकृष्णः- कुतः न अर्जुन? एतादृशं नाशवत् सुखरहितं शरीरं प्राप्य त्वं माम् अनन्यभावेन भजस्व भ्रातः!

अर्जुनः- कया रीत्या भवद्भजनं मया कर्तव्यं प्रभो?

श्रीकृष्णः- प्रथमतः त्वं मनसा वचसा कर्मणा च मद्भक्तः भव। मन्मना भव, यजनशीलः भव, मामेव नमस्कुरु च। एवञ्च मयि आत्मीयसम्बन्धं स्थापय, मत्परायणः सन् सत्कर्म आचर, ततः परिणामे मामेव त्वं प्राप्स्यसि। त्वया मद्भजनं सम्यक् ज्ञातं वा अर्जुन? इति। (९/२८-३४)

इति श्रीमद्भगवद्गीतामूलग्रन्थम् आधारीकृत्य सज्जीकृते अस्मिन् गीताप्रश्नोत्तरे राजविद्याराजगुह्ययोगः नामकः नवमोऽध्यायः सम्पूर्णः। श्रीकृष्णार्पणमस्तु!

(अनुवर्तिष्यते)

-नारदोपाध्यायः।